

Verslaggeving van de zending naar Litouwen, 3 tot 7 oktober 2011

Verslag terug te sturen naar:

Lieve Caluwaerts

Agentschap Sociaal-Cultureel Werk

Afdeling Jeugd

Arenbergstraat 9 • B - 1000 Brussel

T +32 2 553 42 30 • F + 32 2 553 41 17

lieve.caluwaerts@cjsm.vlaanderen.be

www.jeugdbeleid.be

Samenstelling van de delegatie

Pieter Quaghebeur, Formaat vzw.

Jochen Smets, Jeugddienst Leuven.

Steve Jans, Jeugddienst Hoesselt.

Annelies Desmet, Jeugddienst Herne.

Evi Wouters, Jeugddienst Sint Pieters Leeuw.

Ria Van Herck, Afdeling Jeugd.

Litouwen is de zuidelijkste van de drie Baltische staten. Het land werd in 1990 onafhankelijk van de Sovjet-Unie, waarvan het sinds 1940 deel uitmaakte. Op 1 mei 2004 werd Litouwen lid van de Europese Unie.

Oppervlakte Litouwen: 65.300 km² (België 30 528 km²)

Hoofdstad: Vilnius

Inwoneraantal: 3.555.000 inwoners (België 10 788 760)

Bevolkingsdichtheid : 52,1 inwoners per km².

(België– 349 inwoners per km²)

Regeringsvorm: Republiek

Hoogste punt: 294 m (Aukštojas)

Afstand (Brussel - Vilnius): 1 834 km

Figuur 1: Geografisch ligging in Europa

1. Chronologische beschrijving van de bezoeken

➤ Aankomst.

We landen om 13u30 in Litouwen. Valda Karnickaitė staat ons in de aankomsthal op te wachten. Een mini-busje brengt ons naar het Home Maria, het eerste overnachtingsadresje in Litouwen. Na de lunch worden we verwacht bij het departement of Youth Affairs.

Vilnius is de hoofdstad van Litouwen en ligt in het zuidoosten aan de rivier Neris. Vilnius is het economische en culturele centrum van het land.

Vilnius heeft 554 000 inwoners.

Figuur 2: verschillende regio's in Litouwen

➤ Het programma.

Maandag 3/10/2011, namiddag

➤ Departement of Youth Affairs

- Sodu street 15, 01313 Vilnius
- + 370 5 2461 607
- + 370 2496 354
- Sandra.jancaukaite@jrd.lt
- gesprekspartner Sandra Jancauskaitė en Juozas Medziukas

Ons eerste bezoek is bij het 'departement of Youth affairs'. De collega's uit Litouwen schetsen ons het jeugdwerkbeleid in Litouwen. Hieronder volgt een beschrijving van de belangrijkste aandachtspunten. In bijlage 1 vind je de slides van de presentatie.

- In Litouwen begon het democratiseringsproces in 1988. Litouwen verklaarde zichzelf onafhankelijk van de USRR. S' Avonds vertelde Valda ons dat de onafhankelijkheid niet zonder bloedvergieten is verlopen. Na de onafhankelijkheidsverklaring van Litouwen zond de USRR tanks naar Litouwen. De Litouwse bevolking reageerde geweldloos en verzamelde zich om de volksliederen te zingen. Een tiental mensen verloren het leven onder de banden van de Russische tanks. De volgende dag, bij het verlaten van Vilnius, rijden we langs de herdenkingsmuur.

De recente geschiedenis van zelfbestuur en democratie is merkbaar doorheen het hele bezoek. Alle jeugdcentra die we bezochten zijn de laatste vier tot twee jaar opgericht en operationeel geworden. De subsidiering van de EU is hierbij levensnoodzakelijk.

- Het concept 'jeugdbeleid' kreeg in 1996 vorm. In 2003 is het decreet op jeugdbeleid gestemd. Het decreet vertrekt vanuit een horizontaal integraal jeugdbeleid. Sinds 2003 heeft elke gemeente een jeugdconsulent. Net zoals de politieke leidinggevendenden, veranderen de ambtenaren bij elke verkiezingsuitslag. Dit wil zeggen dat de jeugdconsulenten telkens voor 4 jaar zijn aangesteld.

Er zijn 60 gemeenten in Litouwen verdeeld in 10 regio's. (zie figuur 2)

- In 2011 is de wetgeving i.v.m. vrijwilligerswerk in orde gebracht. Er is echter nog een lange weg te gaan in de implementatie van deze decreten in de dagelijks uitvoering van het jeugdwerkbeleid en de werking van de open space jeugdcentra.

- Het departement of youth is een onderdeel van het beleidsdomein Sociale zaken en werk. Om de zoveel tijd laait de discussie op onder welk beleidsdomein 'jeugd' in Litouwen best zou thuis horen.

In Litouwen vallen de 14 tot 29 jarigen onder het begrip 'jeugd'.

- Het departement of Youth erkent een organisatie als een jeugdorganisatie als 2/3 van de leden in de beoogde leeftijdscategorie vallen. Er is een (nationale) jeugdraad geïnstalleerd. De samenstelling is paritair: 8 ambtenaren en 8 vertegenwoordigers van jeugdverenigingen.

Momenteel ondersteunt het departement of Youth de methodiek van 'open youth centra's'. Een open jeugdcentrum is anders georganiseerd dan het traditionele jeugdwerk dat vertrekt van lidmaatschap en een langdurig engagement. Onder langdurig engagement begrijpt Litouwen vaste afspraken (telkens) op dezelfde dagen en uren en met eenzelfde agenda of bezigheid. Een open jeugdcentrum heeft openingsuren aangepast aan de behoeften van jongeren en biedt een infrastructuur met aangepaste materialen zodat de jongeren die activiteiten kunnen ontplooiën die ze zelf aangeven. Ook aanwezig zijn in een open youth center is flexibel; de verwachting aan deelname wordt nergens gepusht.

Het systeem van open jeugdcentra wordt gerealiseerd via een cofinanciering. De gemeente staat in voor de huisvesting voor het jeugdcentra; de salarissen van de jeugdwerkers worden betaald via de EU projectfinanciering en het departement of Youth betaalt 10% van de opgestelde begroting.

De meeste jeugdcentra krijgen geen werkingsmiddelen; daardoor ontstaat een gebrek aan werkmateriaal.

Litouwen heeft geen traditie in jeugdwerk of vrijwilligersengagement. Momenteel is er een 'opleiding tot jeugdwerker' voorzien. Het departement of Youth wil tegen eind 2013 600 jeugdwerkers deze opleiding of training aanbieden. Op het einde van de opleiding worden EU-certificaten uitgereikt

s' Avonds maken we stadswandeling en bezoeken de wijk Uzapis. De artiesten die de wijk bewonen schreven een alternatieve grondwet. De tekst hangt in 5 talen aan de ingangspoort van de wijk. De tekst van die grondwet vind je achteraan (bijlage 2).

We doorkruisen het land van oost naar west en rijden dus heel wat af in Litouwen. Vrijdagavond zullen we 791 km hebben afgelegd

Dinsdag 4/10/2011, van 7u30 tot 23u00

De afstand tussen Vilnius en Jonava bedraagt 119 km. Voor het eerst zien we het bosrijke platteland. Samengestelde bossen (loof- en dennenbomen groeien door elkaar) worden vaak doorsneden door rivieren.

Voormiddag: 4/10/2011 10 -11u

- Jonava, een ontvangstwoord door burgemeester Mindaugas Sinkevičius (geen adresgegevens bekend)
- + 370 5 2461 607
- + 370 2496 354
- Sandra.jancaukaite@jrd.lt
- gesprekspartner Sandra Jancauskaitė en Juozas Medziukas

Verwelkoming op het gemeentehuis van Jonava door burgemeester Mindaugas Sinkevičius

Jonava telt 51 401 inwoners waarvan 22,57% jongeren tussen 15 en 29 jaar. Sinds 2006 heeft Jonava een jeugdraad met 8 vertegenwoordigers (½ uit de gemeentepolitiek, ½ van jeugdorganisaties)

In de "Round Table" zetelen 15 jeugdorganisaties (jeugd- en sportverenigingen) waarbij thema's als familie, school, werk... worden besproken.

De gemeente voorziet in de financiering van jeugdorganisaties die een project indienen (in 2006

bedroeg dit €580, in 2011 reeds €8700 euro). Het open jeugdcentrum van Jonava werd mede opgericht dankzij de burgemeester. Het gebouw wordt gehuurd door de gemeente, het personeel (3 beroepskrachten) wordt betaald door de overheid dankzij het project van de Europese Unie.

Voormiddag: 4/10/2011 11u – 13.20

- **Jonavos Jaunimo centras (geen adres bekend)**
jjcentras@gmail.com;
Gesprekspartners: Ruta.Zmuidzinaite@jonava.lt;
Lina.Krugliakovaite@jonava.lt;
Lina.Galvydyte@jonava.lt
tel. fax. : (8 349) 47 516
jjcentras@gmail.com; Ruta.Zmuidzinaite@jonava.lt;

Dit jeugdcentrum bestaat sinds 1 september 2009. De beroepskrachten hebben allen een verleden in het jeugdwerk (vooral studentenverenigingen). Ze zijn allen hooggeschoold (master European Union Politics, bachelor Politics en bachelor Business Administration). Hoofddoel is "het mobiliseren en begeleiden van jongeren naar de maatschappij door de organisatie van zinvolle activiteiten".

Activiteiten:

- Vrije activiteiten (zoals tafeltennis, gezelschapsspellen, internet, zithoek);
- Ludieke acties rond bepaalde problematieken;
- Seminars "Round Table" rond bvb. persoonlijke ontwikkeling;
- Moedersclub voor jonge moeders: tweemaal per maand worden sprekers uitgenodigd rond bepaalde thema's zoals huwelijk, geloof...

Het jeugdcentrum houdt zich niet bezig met hulpverlening. Jongeren zijn ook niet geneigd om problemen te bespreken met de jeugdwerkers. Er zijn wel sociale werkers actief in de scholen.

Het jeugdcentrum is dagelijks open tijdens de kantooruren en op donderdag tussen 18 uur en 22 uur. Er komen gemiddeld een 30 bezoekers per dag.

De uitdagingen van het jeugdcentrum zoals geformuleerd door de beroepskrachten:

- Er zijn 2 soorten jongeren: actieve jongeren en hangjongeren. De actieve jongeren zijn actief in de sportclub, kunstacademie of muziekschool. Ook worden taalcursussen en computercursussen steeds populairder bij deze jongeren. Het is de bedoeling vooral de "passieve of hangjongeren" te bereiken.
- Hoewel ze over voldoende mediakanalen (website, facebook, flyers) beschikken, hebben de jeugdwerkers het gevoel nog te weinig jongeren te bereiken.
- Jongeren mogen hier doen wat ze willen maar zijn weinig creatief.
- De jeugdwerkers hebben het gevoel bij te dragen aan een nieuw en goed jeugdbeleid maar voelen weinig rendement voor veel inspanningen. Er is nog weinig zichtbaar resultaat wat soms leidt tot onbegrip bij de omgeving.
- Nood aan vrijwillige jeugdwerkers buiten de kantooruren; er is nog te weinig "vrijwilligerswerk".

Onze opmerkingen:

- Het jeugdwerk en ook dit jeugdcentrum zijn van niks naar een behoorlijk niveau gestegen. De drie jeugdwerkers zijn een zeer gemotiveerd team die misschien te snel resultaat willen zien omdat ze zich teveel spiegelen aan het jeugdwerk in de jeugdcentra die ze gezien hebben in

België en Duitsland. De evolutie van het jeugdbeleid en jeugdwerk heeft bij ons een geschiedenis van 50 jaar achter de rug en dus kan je hier op enkele jaren geen wonderen verwachten.

- Initiatieven die vanuit de jongeren zelf komen, hebben meer draagkracht. Jongeren bereik je het best waar ze samenkomen in hun eigen leefomgeving.

Kaunas is met 368.917 inwoners de tweede stad van Litouwen, na Vilnius. De stad ligt aan de Memel, ongeveer honderd kilometer ten westen van de hoofdstad Vilnius. In het Interbellum vervulde Kaunas de functie van hoofdstad, aangezien Vilnius toen tot Polen behoorde. Het is nu de hoofdstad van het district Kaunas.

Namiddag: 4/10/2011 16u – 17u30 Kaunas

➤ **Kaunas Patria : Open jeugdwerking 'Vartai'**

www.patria.lt

VŠĮ "Actio Catholica Patria"

Rotušės a. 23

LT-44279 Kaunas

info@patria.lt

Tel.: 8-37 322882,

8-600 19550

Fax.: 8-37 323860

Gesprek met Rita Skriadaite (directeur) en Edvinas Vrubliauskas (jeugdwerker)

Patria kan je eerder situeren als een welzijnsgerichte vrijwilligersorganisatie. In tegenstelling tot de andere bezoeken is dit jeugdwerk. Het is geen Europees gesubsidieerd project, maar vertrekt het vanuit de welzijnssector die aandacht voor jeugdwerk kreeg.

Het concept 'jeugdwerking' in Litouwen is er gekomen omdat enkele mensen doorhadden dat

- men zich vergat aan te passen aan de huidige noden
- participatie moest toelaten in de werking
- jongeren te nemen zoals ze zijn

Patria voelt dat er binnen de overheid van Litouwen of Kaunas enkel aandacht voor jeugdwerk is, als er problematische situaties zijn rond drugs of alcohol.

De start gebeurde via de centrale overheid

- In dialoog met de gemeenten
- Creatie van ruimtes
- En omdat er enkel bibliotheken of culturele centra zijn

Men ziet het binnen Patria soms als een probleem omdat de centrale overheid bepaalde items oplegt: Bijv. het werken met vrijwilligers. Maar dat de centrale overheid wel vergeet dat de organisaties hier nog niet klaar voor zijn Bijv. in concept, manier van werken, ...

Visie op "open jeugdwerk" van Patria.

- Ruimte creëren
- Naar de noden van de jongeren kijken
- Ze zelf dingen laten organiseren
  - o Sommige organisatie gaan verder
    - Begeleiding van bijv. het educatieve aspect.
    - Met welke acties kan je gedrag veranderen
    - Individueel begeleiden van jongeren
    - Werken aan familie (holistische visie op de jongeren)

- Andere organisaties houden het hierbij
  - Enkel aanbodgericht vrijetijdsluik.

Er is een groot gebrek aan financiële middelen, dit leidt tot een zeer moeizame vooruitgang.

De gemeente Kaunas subsidieert Patria voor 0 EUR. Er is een systeem om te werken vanuit de 'daycare-services' of kinderopvang. Op die manier heeft Patria wel subsidies.

Vaak komt de organisatie er niet toe om zelf een jaar lang de lonen te kunnen betalen. Er wordt dan creatief gewerkt om bijv. iedereen iets minder te geven zodat er geen ontslagen vallen.

Het concept open jeugdwerk, dat zij toepassen lijkt in Vlaanderen op bijv. een habbekrats werking.

De locatie Patria-open jeugdwerk is een gewelfde kelder, zeer klein en voldoet zeker niet aan de hedendaagse veiligheidsnormen (brandveiligheid). Het geeft een duidelijk beeld van hoe er gewerkt wordt: volledig vanuit passie en in een weinig-aangepaste locatie jeugdwerking opzetten met een grote individuele aandacht voor elke jongere.

Ze huren de locatie van de plaatselijke kerk. De locatie heeft last van vochtophopingen, en schimmels. Ze zoeken momenteel naar een betaalbaar pand in Kaunas.

In het gesprek zijn volgende punten besproken:

- Peer-to-peer hulpverlening (jeugdadviseurs) als methodiek
- Ambulant-vindplaatsgericht jeugdwerk als methodiek
- Jongeren zelf verantwoordelijkheid laten nemen in kleine stapjes (bijv. iemand om foto's te maken, iemand om de toog te doen) met kleine 'hoe kan je me helpen' taken ipv het opzetten van een breder concept als vrijwilligerswerk.
- Wat zeer sterk was aan het Patria concept is dat zij samenwerken met buitenlandse helpers: vanuit Nederland is er iemand die om de drie maanden de werking mee opvolgt en inhoudelijke mee uitwerkt. Ze noemen dit hun 'secret friends'.

Zij geven zelf volgende werkpunten aan:

- Opleiding van de werkers: er is geen basisopleiding jeugdwerker. De opleiding sociaal werk is nu nog onvoldoende jeugdwerkgericht in Litouwen.
- Werken met jongeren is in Litouwen een grote onbekende. Hier zien ze een groot groeitraject in af te leggen. Aandacht vragen en creëren is een uitdaging.
- Gebrek aan visie in het gemeentelijk beleid. Willen zij wel jeugdwerk? Ook de centrale overheid wordt met de vinger gewezen: te weinig visie. Soms teveel opgelegde zaken.

Woensdag 5/10/2011, van 8u30 tot 23u00

Kaunas – Kelmė is 137 km.

Kelmė heeft 10 600 inwoners.
Kelmė is de hoofdstad van het district. Er zijn 646 dorpen in het district.

Voormiddag: 5/10/2011 - Kelmės Jaunimas

Aanwezig: Verantwoordelijken van het jeugdcentrum van Kelmė: Edita, Inga en Robertas + de jeugdcoördinator van het hele district + Edvinas (van het jeugdcentrum Patrya, Kaunas) en Valda (department of youth).

Kelmė district heeft een 36000 inwoners waarvan 9000 jongeren in het hele district en 2000 jongeren in de stad (studenten). Er zijn 28 jeugdorganisaties; 20 tot 30% van de jeugd neemt deel aan activiteiten

Het district wordt bestuurd door 'Kelme district municipality' met een burgemeester voor alle 646 dorpen

Jeugdcentrum

Geopend op 28 november 2009 in opdracht van 'the department youth affairs'

Project = 'cooperation between public and non-governmental sector strengthening the implementation of the integrated youth-policy' (hetzelfde project als Jonava)

doelgroep: sociaal-kwetsbare jongeren tussen 14 en 29 jaar

Zij hebben cijfermateriaal ivm het aantal bezoekers per dag en per maand. De drukste periode het afgelopen jaar waren januari, februari en maart (als het te koud is om buiten rond te hangen). De minst drukke periode is de zomervakantie, aangezien heel wat jongeren die tijd doorbrengen op het platteland bij hun grootouders.

Openingsuren: elke dag van 8u tot 17u administratieve diensten – 12u tot 20u voor jongeren

Tussen de lessen hebben de jongeren soms een uur tijd en dan staan ze voor de deur van het jeugdcentrum, hierin zijn de medewerkers zeer flexibel.

Ze organiseren af en toe activiteiten in het weekend, aangezien ze merkten dat hier nood aan is.

Budget

Het gebouw, de infrastructuur (youth centre facilities) is gefinancierd door 'the municipality'

Activiteiten

- helpen bij het zoeken naar een job
- infoavonden organiseren
- doorverwijzen van jongeren met problemen
- workshops met als thema 'creativiteit en zelf expressie', gebaseerd op hun eigen interesses
- een netwerk oprichten met allerhande partners

Vbn:

- tafeltennis, darts, billiard, schaken, gezelschapsspelletjes, tekenen, filmnacht, themafeestjes (Halloween, teaparty), volksdansavonden
- discussieavonden, preventie, gezondheid,
- muziek: workshops gitaar, synthesizer en drum (vrijwilligers geven les)
- mobiliteitsweek, deelnemen aan evenementen
- buitensporten: baseball, kayak, fietsen

• preventie

- debatten, samen met jongeren en politie, gezondheidsdiensten
- campagnes, preventieve avonden (tonen van beelden van drugverslaafden om jongeren bang te maken)

• jeugdinformatie

- jongeren informeren via facebook, website,..
- jongeren schrijven artikels over hun activiteiten
- het jeugdcentrum in de media brengen (lokale tv,..)

Sociale partners

- administratieve diensten van 'the municipality': onderwijs, de jeugdcoördinator, kinderrechten, cultuurdienst, sportdienst
- instituties die met jongeren werken: Kelmé's toerisme en informatiebureau, alle scholen, kunstacademie, sportschool, het cultuurcentrum, jeugdverenigingen, de lokale politiediensten,..
- gezamenlijke evenementen organiseren (zelfs in de lokale gevangenis)

Kelmė – Telsiai ligt 81 km uit elkaar.

Telsiai heeft 35 000 inwoners en ligt aan het meer Mastis.

Na het bezoek rijden we door naar Klaipėdai (107 km).

➤ **Telsiu jaunimo centras**

Respublikos 18/ Katedros a. 1, 87133 Telšiai

Tel. 8 618 54817

saulenap@yahoo.com

gesprekspartner: Saulena Pilitauskaitė

jaunimas@telsiai.lt

gesprekspartner: Zenaida Pikiotienė (lokale jeugdcoördinator)

Saulena heet ons van harte welkom in het **Telsiu jaunimo centras**. Zij is van opleiding leerkracht en startte 4 jaar geleden het jeugdcentrum op. Ook aanwezig is Zenaida Pikiotienė, de lokale jeugdcoördinator die ons de rondleiding gaf in het mobiele jeugdcentrum.

Aan tafel zitten ook 2 Duitse EVS-vrijwilligers die pas 2 dagen geleden aangekomen zijn. De jongeman (namen ben ik kwijt) zal verantwoordelijk zijn om sportactiviteiten uit te bouwen met de jongeren, terwijl de jongedame vooral activiteiten bij de lokale kinderopvang zal organiseren.

De stad Telsiai telt zo'n 53.000 inwoners waarvan 14.000 jongeren (14-29 jarigen, ong. 25% van de totale bevolking). Er zijn 25 lokale organisaties die werken met/voor jeugd, 47 sportclubs en 33 actieve gemeenschappen of buurtcomités. Het is hier de gewoonte dat buurtcomités de lokale problemen proberen op te lossen, zoals bijv. met het opzetten van het mobiele jeugdcentrum. Van de gemeente krijgen deze buurtcomités subsidies om deze problemen aan te pakken.

Telsiu jaunimo centras is dus 4 jaar open. Voor hun activiteiten bereiken ze 15% actieve jeugd. Een grote uitdaging is om ook de andere 85% te bereiken. Een belangrijk verschil met andere jeugdcentra is dat ze geen lidgeld vragen alsook geen restricties opleggen voor de jongeren. Vandaar dat ze spreken over een **Open Youth Center**. Een voorbeeld hiervan is dat ze jongeren de mogelijkheid geven om gratis instrumenten te leren bespelen in tegenstelling tot een muziekschool waar ze moeten betalen.

Volgens Saulena is het aantrekken van probleemjongeren momenteel een grote uitdaging. Ze bedoelt hiermee jongeren die maar wat rondhangen of die problemen hebben op school. In het begin kwamen vooral actieve jongeren. De uitdaging was toen om controle te hebben over het geheel, want veel verschillende jongeren betekent ook verschillende ideeën, interesses, ... Communicatie is dus in elk geval heel belangrijk binnen het Open Jeugdcentrum.

Het Open Jeugdcentrum heeft ook een eigen magazine WOBA. Dit was een initiatief van de jongeren zelf. Ze maakten zowel de artikels, de foto's alsook de lay-out. Het moet gezegd dat vooral actieve jongeren zich hiermee bezig hielden. Ze zijn nu al 2 jaargangen aan het publiceren maar het project loopt nu ten einde. Het volgend project is een internetmagazine. Hiervoor willen ze ook jongeren uit de andere 85% betrekken. Saulena hoopt dat als de probleemjongeren de actieve jongeren bezig zien, ze ook sneller zullen aansluiten. Zelfs kleine dingen zoals hun naam onder een artikel kan al een grote opsteker zijn voor de probleemjongeren. Zo verschijnt hun naam eens niet in politieverlagen, maar kunnen ze onder een positieve noot naar buiten treden.

Een andere belangrijke doelstelling van het Open Jeugdcentrum is activiteiten organiseren rond gezondheid. Zo nemen ze jongeren mee naar het bos om er te leren (over)leven zonder consumptiegoederen en leren gebruik te maken van de natuur. Elk jaar organiseren ze ook een 7-daagse fietstocht voor de jongeren. Er wordt geen planning gemaakt, ze zien wel waar de tocht hun brengt. Ze slapen in tenten. Dit jaar legden ze zo'n 500 km af. Saulena begeleidt deze activiteiten zelf.

Dé doelstelling van deze activiteiten: elkaar helpen! De jongeren halen hier echt positieve dingen uit voor hun zelf.

In deze projecten is de communicatie met de jongeren heel belangrijk. Wat willen ze graag, wat niet...Willen jze iets rond gezondheid doen, bijv. gezonde thee drinken... Op deze manier krijgt Saulena goede feedback van de jongeren en ze hebben zelf het initiatief genomen om deze gezondheidsactiviteiten verder te zetten. Zo zijn ze deze zomer met probleemjongeren kruiden gaan plukken om thee te maken en hebben 20 jongeren over warme kolen gelopen.

Een groot nadeel is dat Saulena het enige personeelslid is. De oudere leden hebben wel de competenties om haar te helpen. Eén van haar vrijwilligers is nu zelf hoofd van een jeugdcentrum in een andere stad. Maar het is dus een grote verantwoordelijkheid voor één personeelslid. Volgend jaar hoopt ze een 2e personeelslid bij te krijgen.

Saulena wordt betaald door het Department of Youth Affaires. Het gebouw is van de gemeente. Ze krijgen geen financiële steun van de gemeente voor hun activiteiten. Voor de Evs-ers doen ze uiteraard beroep op het Youth In Action program.

Saulena had van ons ook graag ideeën ontvangen om meer jongeren naar het Jeugdcentrum te krijgen. Tips die wij haar gaven: een opendeurdag organiseren voor jongeren én ouders, speciale activiteiten organiseren om meisjes naar het jeugdcentrum te krijgen, in de scholen reclame maken, enquêtes houden bij jongeren over activiteiten die ze graag willen doen...

Donderdag 6/10/2011, van 8u30 tot 19u00

Donderdagvoormiddag 6/10/2011, van 8u30 tot 11u00

- Open Youth Space – Library of L. Simonaitytė in Klaipėda (geen adresgegevens bekend)
- kristina@klavb.lt

Onze gesprekspartner is Daiva Nakrošienė (tel. 412529 daiva.n@klavb.lt). Er is ook een jonge vrijwilligster aanwezig. We stellen ook onszelf kort voor.

Aan de hand van een powerpoint presentatie wordt het pilootproject 'Open Youth Space (OYS)' in de bibliotheek L. Simonaitytė in Klaipėda toegelicht.

- De bibliotheek heeft vaste openingsuren– in de toekomst wil de bib met het open youth space ook op andere momenten toegankelijk zijn.
- Er is een onderzoekje geweest bij 119 jongeren. Bij de bevroagden waren er 50% bibliotheekbezoekers, 50% jeugdcentrum bezoekers
- Het OYS in de bib is een pilootproject voor 1 jaar.
- Op dit ogenblik is de mooie ruimte langs de wanden gevuld met boeken (voor volwassenen), zitjes en flatscreen.
- Voor de duidelijkheid: op dit ogenblik is het OYS nog niet operationeel maar in een voorbereidende fase.

Daiva wil graag:

- nieuwe spullen (zitbankjes,...) kopen voor de beschikbare ruimte van het OYS
- dat het OYS een plaats is waar jongeren thee kunnen drinken, zitten, afspreken met vrienden, film kijken,...
- dat het OYS een plek wordt voor en door jongeren
- Idealiter ook een samenwerking met de universiteit
- Ook sociaal kwetsbaren gericht uitnodigen om gebruik te maken van OYS
- Nieuwe bezoekers uitnodigen om eigen regels te maken
- Via het OYS nieuwe, jonge vrijwilligers werven voor het OYS
- Graag het OYS operationeel maken in november met een opening

We vragen Daiva of:

Het een trend is in Litouwen dat bibliotheken experimenteren met het concept OYS?
Volgens Daiva zijn er momenteel geen andere bibliotheken op dit terrein actief.

De bibliotheek voor OYS een samenwerking opgezet heeft met het Open Jeugdcentrum in Klaipėda.
Op dit ogenblik nog geen samenwerking. Daiva vindt het een goed idee.

Daiva heeft ook voor ons een aantal vragen.

- Hoe worden vrijwilligers – echte vrijwilligers?
- Bestaat er een kader met regels of beperking in verantwoordelijkheid van de vrijwilligers?
- Wat met het spanningsveld chaos - vrijheid
- Hoe de andere bibliotheekmedewerkers betrekken bij het OYS

Na dit gesprek volgt een rondleiding in de grote, prachtige bibliotheek met kinder en volwassenen-afdeling, leeszaal, tentoonstellingsruimte, ...

Vaststelling

Er zijn kansen om het OYS uit te werken tot een goed project met en voor jongeren. De bibliotheek is een prachtige plek in de stad.

Op dit ogenblik is er nog heel veel werk om dit prille idee vorm te geven. We suggereren Daiva om te werken aan betrokkenheid met de andere bibliotheekmedewerkers en met hele kleine stapjes te werken aan de vormgeving van het OYS.

Donderdagvoormiddag 6/10/2011, van 11u tot 13u00

**Open Youth Centre – Klaipėda
(geen adresgegevens bekend)
Zigmante.brazauskiene@klaipeda.lt**

We starten met korte kennismaking met de drie professionals van het centrum. Samen tonen ze ons de verschillende ruimtes in het centrum. Dit centrum krijgt steun van de EU (salarissen jeugdwerkers). In Klaipėda wonen ongeveer 300.000 mensen. Er zijn ongeveer 62.000 jongeren (14-29 jaar). Het jeugdcentrum focust op deze jongeren tussen 14 en 29 jr.

Aanbod:

Er worden veel activiteiten georganiseerd. Veel aandacht voor subculturen (breakdance,...) en muziek. De activiteiten zijn dikwijls het resultaat van samenwerking met andere actoren. Een topper in het aanbod zijn de sessies rond „welsprekendheid“.

Een tijdje geleden organiseerde het Youth Centre een seminarie voor jeugdwerkers en andere professionals. Enkele topics: - hoe communiceren met jongeren, werkmethodeken,...

Extra:

Het OYC doet inspanning om jongeren met vragen, problemen,... door te verwijzen naar de juiste instantie. De jeugdwerkers van het OYC zetten erg in op persoonlijk contact met de jongeren.

Personeel:

De drie jeugdwerkers van het OYC vullen elkaar overduidelijk goed aan. Ze vormen een hecht team met veel drive. Ze zien hun werk als een way of life.

Cijfermateriaal:

Het jeugdcentrum bereikt veel jongeren. Er werken 5550 bezoeken geregistreerd in de periode 1 jan-1sept 2011. In de zomer komen er minder jongeren naar het OTC.

Gemiddeld komen er 150 personeen minstens 1 x per maand naar het centrum
Een 60-tal personen komen wekelijks.

Vaststelling: Je voelt dat dit centrum in een positieve drive zit. Het is een plek die voor ons herkenbaar is. Een zeer fijne middag met fijne mensen in een centrum met mogelijkheden. Ik hoop dat deze mensen ook na deze EU subsidieperiode hun werk verder kunnen zetten en uitbouwen.

We sluiten ons bezoek in Klaipeda af met een zoektocht naar de kust. Winderig, met een knappe kustlijn is de Baltische zee een leuke verpozing. Daarna rijden we terug naar Vilnius. De volgende morgen houden we een evaluatiegesprek met the youth department.

Vrijdagvoormiddag 7/10/2011, van 10u tot 11u30

Na de driedaagse rondrit door Litouwen zijn we terug bij het Youth departement. In de kelder staat alles in gereedheid om een evaluatiegesprek te houden. Vier collega's van het youth department vragen onze ploeg naar hun bevindingen en evaluatie van het bezoek.

De Vlaamse delegatie vraagt een tiental minuutjes overlegtijd. Tussen alle bezoeken en km tussendoor hebben we geen tijd gevonden om elkaars meningen en visies op de bezochte jeugdcentra met elkaar te bespreken. De Vlaamse violen worden op elkaar afgestemd.

Deze indrukken zijn besproken tijdens het evaluatiegesprek van vrijdagvoormiddag.

- In Litouwen wordt gesproken over jeugdcentra en open jeugdcentra. Tijdens ons bezoek hebben we enkel open jeugdcentra bezocht. Het verschil tussen traditioneel jeugdwerk in Litouwen en de open youth centra zijn we daardoor niet te weten gekomen. We zijn zeer benieuwd naar het verschil tussen de twee vormen van jeugdwerk. Het traditioneel jeugdwerk bestaat uit zeer verschillende jeugdverenigingen: dancing scouts, zeescouts, politieke jeugdverenigingen, Poolse jeugdvereniging, euroscouts,...
- Het verschil tussen open jeugdwerk dat projectmiddelen verwerft vanuit Europese subsidies en die centra die geen goedgekeurde (extra) projecten krijgen van de Europese Unie is merkbaar in de werkingsmiddelen van de open jeugdcentra.
- Ons bezoek aan Litouwen maakte ons duidelijk dat er blijkbaar ook een verschil is in de omkadering voor lokaal jeugdbeleid afhankelijk van de verkozen burgemeesters. Indien een jonge burgemeester het district leidt, heeft deze meestal ervaring met de 'open vorm van jeugdwerk' en staat meer open voor het steunen (subsidiering en logistieke ondersteuning van de jeugdwerkers en jeugdcentra. Indien een burgemeester zelf ervaring heeft in jeugdwerk, is hij of zij de sector ook meer genegen.
- In Litouwen bestaat er, net zoals in Vlaanderen, nog geen definitie voor 'jeugdwerker'. Toch herkent al het personeel van de jeugdcentra die wij bezochten (telkens teams van 1 tot 3 personeelsleden) zich in de functie 'jeugdwerkers'.
- In Litouwen bestaat er nog geen opleiding voor jeugdwerkers of jeugdcoördinatoren in het voortgezet onderwijs. Het department of Youth licht ons in dat er wel 'opleidingsmodules' voor jeugdwerkers worden georganiseerd. Tijdens ons bezoek hebben we hierover niets vernomen. Tijdens het gesprek wordt trouwens duidelijk dat er verschillende meningsverschillen leven tussen de personeelsleden van het department of Youth en de aanwezige jeugdwerkers.
- de doelgroep voor de open jeugdwerkcentra zijn prioritair de niet georganiseerde jongeren; veel open jeugdcentra leggen daarbij de focus op sociaal kwetsbare jongeren.
- de vrijwilligerswet bestaat er slechts 2 maanden, en niemand is er vertrouwd mee. De delegatie uit Vlaanderen worden als 'experts' gezien in het werken met vrijwilligers.
- Ook in Litouwen ondervindt het jeugdbeleid moeilijkheden om de doelgroep duidelijk af te bakenen en aan één beleidsdomein toe te wijzen. Het beleidsdomein welzijn en gezin is verantwoordelijk voor kinderen van 0 tot 18 jaar; jeugdbeleid focust op jongeren van 14 tot 29 jaar. Er is een overlapping tussen de wetgeving aangestuurd door de verschillende beleidsdomeinen.
- Litouwen is verdeeld in 10 regio's met 60 municipalities. Er zijn 31 jeugdcoördinatoren. Niet elke gemeente heeft, dus een jeugdcoördinator aangesteld.
- In elk jeugdcentrum hebben we zeer gemotiveerde jeugdwerkers ontmoet. Sommige Vlaamse jeugdwerkers zouden nog iets kunnen leren van deze enthousiaste mensen.
- Klaipeda's jeugdcentrum was het meest vergelijkbaar met een Vlaamse jeugdvereniging, of met Vlaamse jeugdwerkers of een jeugddienst alleszins. Het verwonderde ons dat in geen enkel jeugdcentrum bier verkocht kon worden. Dit taboe op alcoholgebruik is voor de Vlaamse delegatie bevreemdend.

- Er is nood aan vorming, niet enkel voor jeugdwerkers, de jeugdcoördinatoren, de vrijwilligers, maar ook de municipality's moeten meestappen in het jeugdbeleid.
- Er ligt een belangrijke rol voor de jeugdcoördinatoren die tussen het jeugdwerk en het bestuur staan. Dit is vergelijkbaar met onze situatie in Vlaanderen. Zij zijn de uitgelezen personen om intersectoraal te werken en contacten te leggen tussen verschillende diensten, zoals cultuur, sport maar ook politie enz..

2. Informatie Jeugd(werk)beleid

➤ Inhoudelijke informatie

- Law on Youth policy (2003).
De leeftijdsgroep voor 'jeugdbeleid' in Litouwen is de 14 tot 29 jarigen.
- Wat is interessant voor Vlaanderen/lokaal niveau/eigen werking. Waarom zou iets bij ons wel of niet werken?
  - In alle jeugdcentra werden sterke professionele krachten gekozen. Omdat ze aan het begin staan van een jeugdbeleid, kunnen jeugdwerkers op lokaal niveau hun persoonlijke interesses sterk in de werking opnemen. Voorbeelden hiervan: survival in de woods met de jeugdwerker van Kelmé, breakdance met de jeugdwerker van Telsiai.... Back to basics is iets waar Vlaanderen iets van kan leren!
  - De opkomst van jongeren is in alle jeugdcentra een groot succes.
  - De jeugdcentra kunnen nog hun eigen "nestgeur" zoeken, hebben nog de mogelijkheid te kiezen welke kant ze opgaan. Dit schept enorme mogelijkheden om op een creatieve manier de jeugdcentra samen met jongeren uit te bouwen.
- Wat zijn gelijkenissen en verschillen?
  - De infrastructuur in sommige jeugdcentra laat soms te wensen over. Er wordt weinig rekening gehouden met brandveiligheid. Het slechtste voorbeeld vonden we in Kaunas waar jongeren in een vochtige kelder zaten met een smalle trap als enige toegang en zonder brandwerende middelen.
  - Er is nog te weinig overleg en samenwerking tussen jeugdcentra gemeenten en overheid.
  - Het is dankzij de steun van de Europese Gemeenschap dat de oprichting van deze jeugdcentra mogelijk is. Jeugdwerkers zijn onzeker over de toekomst wanneer de financiële steun van Europa zou wegvallen. Zowel de lokale overheden als de regering dienen meer middelen te voorzien in de toekomst.
  - Het wordt als een probleem ervaren dat er weinig vrijwilligers worden gevonden die de professionele jeugdwerkers kunnen bijstaan buiten de kantooruren. Litouwen heeft weinig ervaring met vrijwilligerswerk. Misschien heeft "vrijwilligerswerk" ook een te grote pejoratieve bijklank en dient er daarom meer gefocust te worden op specifieke vaardigheden die vrijwilligers binnen het jeugdcentrum kunnen ontplooiën.
- Wat heeft je getroffen? Aan het denken gezet?
  - Opleiding van de werkers: er is geen basisopleiding jeugdwerker. De opleiding sociaal werk is nu nog onvoldoende jeugdwerkgericht in Litouwen.

➤ Verdere opvolging

Wat zijn suggesties van thematieken/mogelijkheden/relevantie voor verdere samenwerking?

- In 2011 stopt het cultureel akkoord tussen Litouwen en Vlaanderen. Voor een volgend werkprogramma kan de opstart van een netwerk of een koepel voor jeugdcoördinatoren en de jeugdwerkers uit de jeugdcentra een zeer belangrijk punt zijn. Niet alleen om ervaringen uit te wisselen, maar ook om elkaars werking te bevragen en elkaar te coachen.

Terugkoppeling ten aanzien van het Jeugd(werk)beleid

Op welke wijze zullen de opgedane inzichten en ervaringen worden teruggekoppeld ten aanzien van:

- de eigen jeugdvereniging
- het jeugd(werk)beleid: via dit verslag

4. Evaluatie

- Informatie over de organisatie van het bezoek,
  - logement: er was veel afwisseling in overnachtingsmogelijkheden; de ene avond sliepen we al wat meer luxueus dan de anderen. Nergens was het logement niet voldoende
  - begeleiding/tolk: de begeleiding was perfect. De gesprekken duurden soms lang doordat er steeds vertaald moest worden
  - beantwoordde de inhoud en de uitwerking van het programma aan de verwachtingen. Ja, het was een zeer goed gevuld en interessant programma.; alle bezoeken liepen zoals gepland, alles was perfect getimed. We hadden comfortabel transport met goede chauffeur en kregen in alle jeugdcentra een hartelijke ontvangst. De lunch en avondeten waren telkens goed verzorgd; hoewel een beetje eentonig. De groep kreeg weinig vrije tijd.
- Slotconclusie
Een boeiende ontdekking van een boeiend land met een jeugdwerkbeleid dat in volle ontwikkeling is.

6. Documentatie

- Fotomateriaal: wordt nog aangeleverd
- Publicaties
- Interessant wetgevend werk: de wetteksten zijn niet in het engels vertaald en zijn door ons niet opgevraagd.

Opmerking : het verslag moet uiterlijk één maand na de zending ter beschikking zijn van de afdeling Jeugd